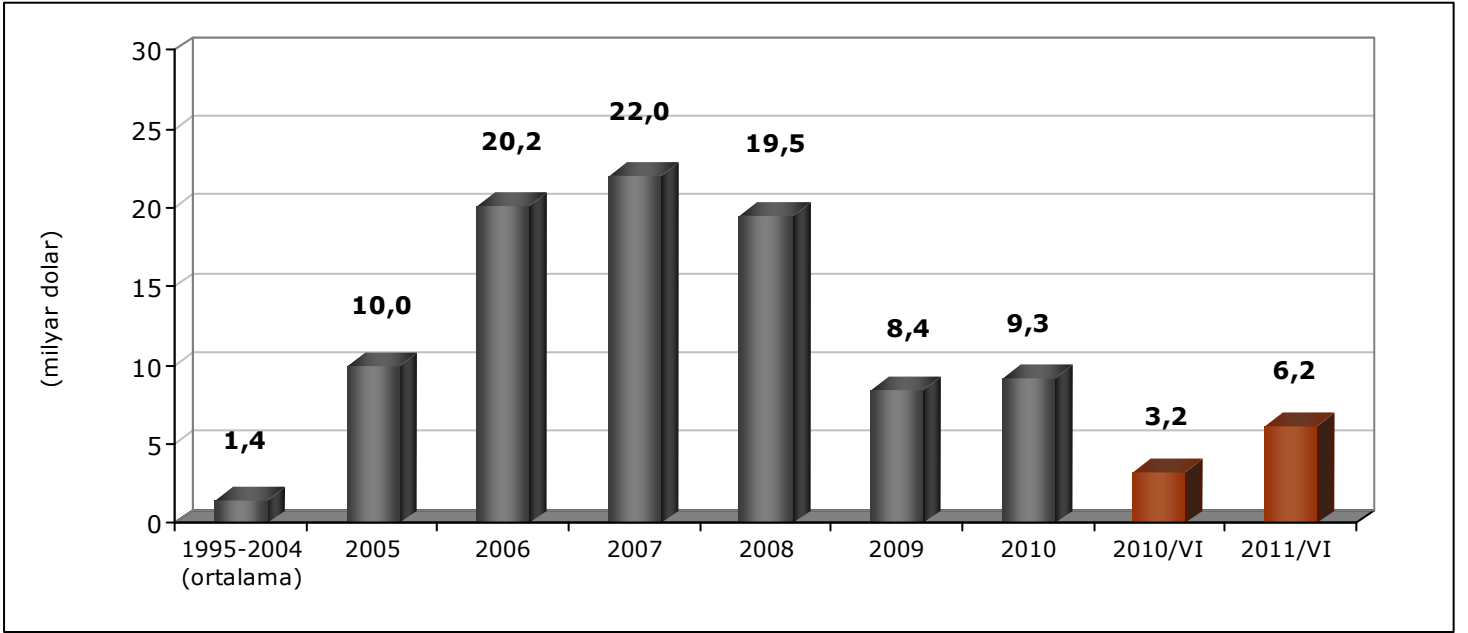

TÜRKİYE'YE ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIM GİRİŞLERİ 2011 YILI İLK YARISINDA 6,2 MİLYAR DOLAR OLDU

2011 yılının ilk yarısında, Türkiye'ye UDY girişleri 6,2 milyar dolar olmuştur. Bu rakam, geçtiğimiz yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında yüzde 92 oranında bir artışı ifade etmektedir.

Türkiye'ye UDY girişlerinde, global kriz etkilerinin yansıdığı 2009 yılına göre 2010 yılında sınırlı bir iyileşme gerçekleşmiş ve bu pozitif trendin 2011 yılının ilk yarısına yönelik olumlu yansıması olmuştur. Uluslararası konjonktürdeki gelişmeler ve küresel ekonomideki mevcut risklere bağlı olarak, Türkiye için de 2011 yılı sonunda UDY girişlerinin 10 milyar dolar seviyelerinde olacağı öngörülmektedir.

Türkiye'ye Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişleri

Kaynak: TCMB

*gayrimenkul alımları dahil

2011 yılının ilk yarısında Türkiye'ye 6,2 milyar dolarlık UDY girişinin 5 milyar dolarını net doğrudan yabancı sermaye girişleri, 1,2 milyar dolarlık kısmını ise yurtdışında yerleşik kişilerin gayrimenkul alımları oluşturmuştur.

Türkiye'ye Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Dağılımı							
	2006	2007	2008	2009	2010	2010/VI	2011/VI
Sermaye (Net)	16.982	18.394	14.712	6.170	6.498	1.619	4.988
Giriş	17.639	19.137	14.747	6.252	6.533	1.629	6.906
Çıkış	-657	-743	-35	-82	-35	-10	-1.918
Diğer Sermaye (Net)	281	727	1.855	459	279	185	-42
Gayrimenkul (Net)	2.922	2.926	2.937	1.782	2.494	1.422	1.242
Toplam	20.185	22.047	19.504	8.411	9.271	3.226	6.188

Kaynak: TCMB

İlk yarıda **finans sektörü** yüzde 66 pay ile en fazla UDY girişinin olduğu sektör olmuştur. Geçtiğimiz yıl sonunda gerçekleşen İspanyol BBVA bankasının Garanti Bankası'nın %24,9 hissesini 4,2 milyar euro karşılığında satın almasına bağlı giriş, finans sektöründeki girişlerin ana kalemini oluşturmuştur. **Enerji sektörü** yüzde 10 pay ile en fazla sermaye girişinin olduğu ikinci alan olmuştur.

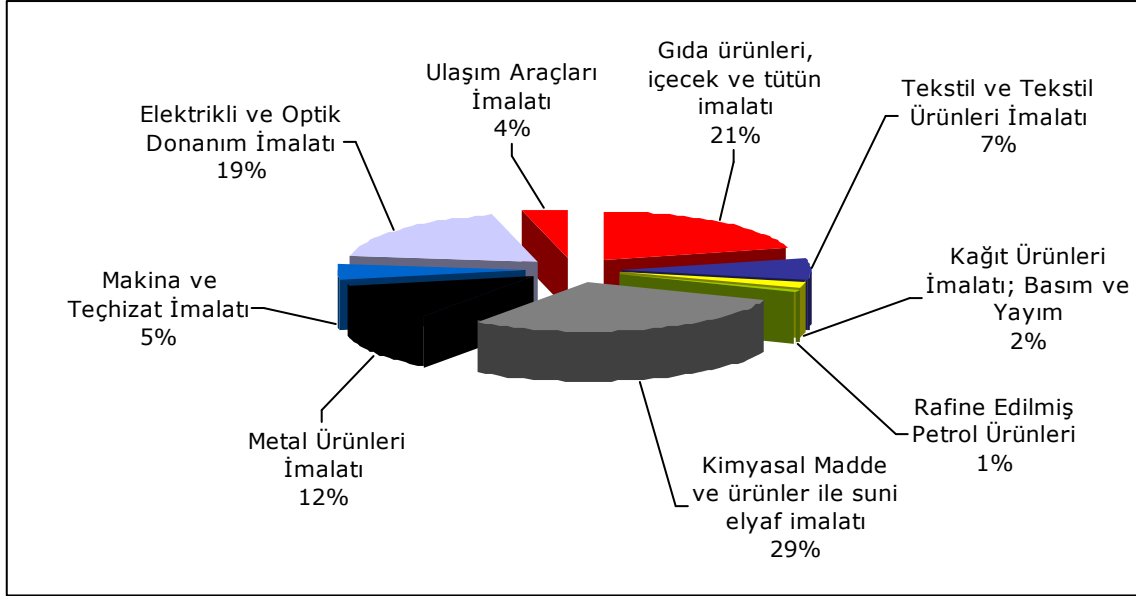
Türkiye'ye UDY Girişlerinin Sektörel Dağılımı							
Sektörler (Milyon Dolar)	2006	2007	2008	2009	2010	2010/VI	2011/VI
Tarım, Ormançılık, Balıkçılık	6	9	41	49	83	18	5
Sanayi	2.100	5.116	5.174	3.780	3.126	771	1.145
Madencilik	122	337	151	89	196	82	24
İmalat	1.866	4.211	3.955	1.565	867	352	457
Elektrik, gaz, su	112	568	1.068	2.126	2.063	337	664
Hizmetler*	15.533	14.012	9.532	2.423	3.320	840	5.756
Finans	6.957	11.662	6.069	666	1.630	260	4.553
İnşaat	222	285	336	208	365	164	143
Gayrimenkul, Kiralama Faaliyetleri	99	560	641	560	368	99	293
Ulaştırma, Depolama, Haberleşme	6.696	1.117	170	391	210	75	151
Toptan Perakende Ticaret	1.166	165	2.085	389	389	165	359
Diğer Hizmetler	393	223	231	209	358	77	257
Toplam Giriş	17.639	19.137	14.747	6.252	6.529	1.629	6.906

Kaynak: TCMB

*Alt sektörler 2011 ilk yarı verilerine göre sıralanmıştır.

Geçtiğimiz yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında finans sektöründe UDY girişleri yaklaşık 18 kat; **imalat sanayinde** ise %30 oranında artış gözlemlenmiştir. İmalat sanayi genelinde, **Kimyasal madde ve ürünler ile suni elyaf imalatı** alanındaki girişler yüzde 29 payla birinci sırada yer alırken, gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı yüzde 21 pay ile takip eden diğer başlıca imalat sanayi alanı olmuştur.

2011 Yılı İlk Yarısında İmalat Sanayine Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerin Dağılımı

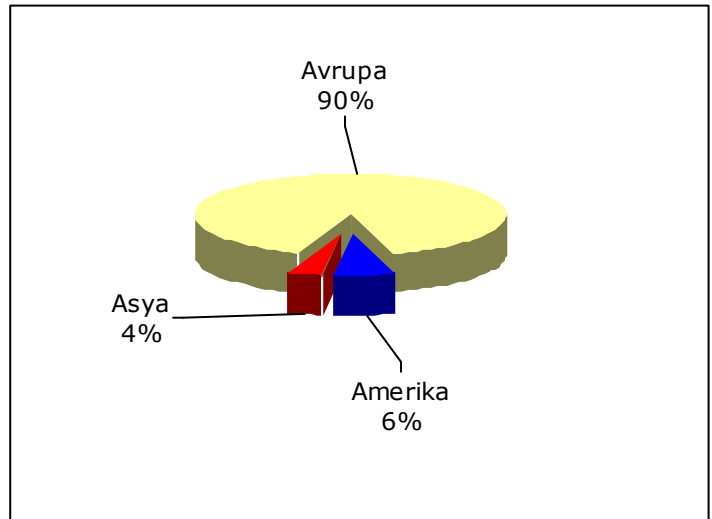
Kaynak: TCMB

2011 yılının ilk yarısında Türkiye'ye en fazla UDY girişini sağlayan ülkeler **İspanya, Belçika, Fransa, İngiltere** ve **Hollanda** olmuştur. İlk yarıda UDY girişlerine bölgesel olarak bakıldığında; **Avrupa** ülkelerinin girişlerin yüzde 90'unun kaynağı olduğu görülmektedirken, sırasıyla Amerika'nın yüzde 6 ve Asya ülkelerinin yüzde 4 payı bulunmaktadır.

2011 Yılı İlk Yarısında Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Ülke ve Bölgeler İtibari ile Dağılımı

2011/VI	UDY Girişleri (milyon \$)	Pay (%)
1 İspanya	2.086	30,2
2 Belçika	1.439	20,8
3 Fransa	816	11,8
4 İngiltere	464	6,7
5 Hollanda	382	5,5
6 ABD	370	5,4
7 Avusturya	323	4,7
8 Almanya	202	2,9
8 Lüksemburg	202	2,9
9 Hong Kong	149	2,2
10 İsviçre	102	1,5
Diğer	371	5,4
Toplam	6.906	100,0

Kaynak: TCMB

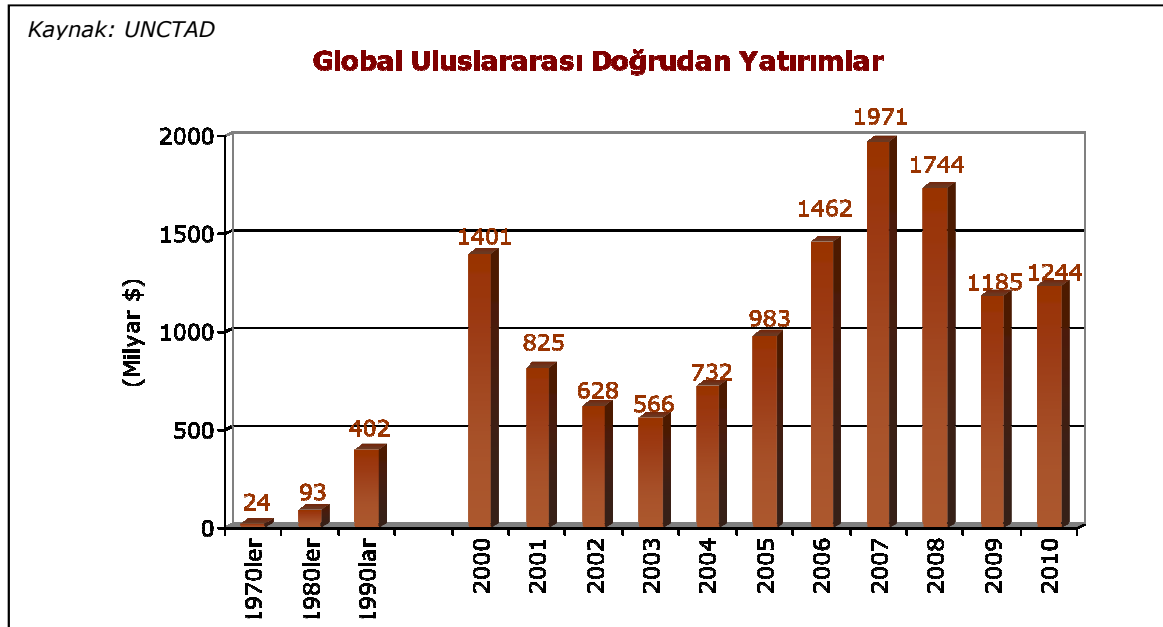
Hazine Müsteşarlığı verilerine göre, Türkiye'deki toplam **uluslararası sermayeli şirket** sayısı, 30 Haziran 2011 itibariyle 27,444'e ulaşmıştır. Türkiye'deki **UDY stoğunun** ise 2011 Mayıs ayı itibari ile 176,3 milyar dolar olduğu görülmektedir.*

GLOBAL TRENDLER

Dünyada diğer pek çok ülke ile birlikte aynı zamanda YASED tarafından açıklanan UNCTAD 2011 Dünya Yatırım Raporu, uluslararası yatırımların dünyada geldiği nokta ile, uluslararası doğrudan yatırımcıların hangi ülkeleri tercih ettikleri, Türkiye'nin dünya liginde ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki sıralaması ve yatırım trendlerini ortaya koymuştur.

Dünya genelinde UDY girişleri 2010 yılında bir önceki yıla oranla % 5 artışla 1,2 trilyon ABD Dolarına yükselmiştir. Krizin etkilerinin tam olarak yansımadığı 2008 yılında girişlerde %16'lık bir düşüş yaşanmışken, 2009 yılında %32 ile daha keskin bir düşüş gerçekleşmişti.

Türkiye'ye UDY girişlerinde ise, 2009 yılında %57 gibi keskin bir düşüşle 8,4 milyar dolara inen UDY, 2010 yılında ise %8'lik kısmi bir artış ile 9,1 milyar dolara ulaşmıştır. Böylece, Türkiye dünya genelindeki uluslararası doğrudan yatırımlarda %0.7 (binde 7) pay alırken, 173 gelişmekte olan ülke toplamındaki payı ise %1.4 (yüzde 1,4) olarak gerçekleştirmiştir.

2010 yılında en fazla UDY çeken ilk beş ülke ABD, Çin, Hong Kong, Belçika ve Brezilya'dır. Gelişmekte olan ülkeler ise ilk kez global yatırımların %50'sinden fazlasını çekerken, AB ülkelerinde %12 oranında keskin bir düşüş yaşanmıştır. Bu durum yükselen piyasaların UDY açısından yeni önemli merkezler olduğunun ve küresel krizin de etkisiyle ekonominin gelişen ekonomilere kaydığının bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. En fazla yatırım çeken gelişmekte olan ülkeler arasında Çin, Hong Kong, Brezilya, Rusya ve Singapur ön sıralarda yer almıştır.

Türkiye ise çektiği 9,1 milyar dolarlık UDY ile bir önceki seneye göre üç basamak yükselerek 27. sırada yer almıştır. Gelişmekte olan ülkeler arasındaki sıralamasında ise 14. sıradadır.

* Gösterge niteliğindeki aylık yurtiçi doğrudan yatırım stokları yıl sonu verilerinin piyasa fiyatları ve kur değişimleri dikkate alınarak yeniden değerlendirilmesi ve ödemeler dengesi istatistiklerinde yer alan akım verilerin ilave edilmesiyle hesaplanmaktadır.

Ayrıca, Türkiye'nin de içinde bulunduğu Batı Asya Bölgesinin tüm girişlerden aldığı pay %4.7'dir. Türkiye, bu ülkeler sıralamasında Suudi Arabistan'dan sonra ikinci sırada yer almıştır.

2010 yılında gelişmekte olan ülkelerin dışarı yatırımlarında ise artış gözlenmiş ve 328 milyar \$ ile toplam yatırımların %25'ini oluşturmuştur. Bu ülkeler arasında Hong Kong, Çin ve Rusya dikkat çekmektedir. Türkiye ise 1,8 milyar \$'lık dış yatırımı ile 44. sırada yer almıştır.

Dünyada **uluslararası birleşme ve satın alma işlemlerinin** toplam değeri 2010 yılında bir önceki yıla oranla %36 artarak 339 milyar dolara yükselmiştir. 2010 yılında 3 milyar dolar ve üzerinde işlem değerine sahip 43 adet uluslararası B&S işlemi gerçekleşmiştir. 2011 yılının ilk 5 ayında ise yeni (greenfield) yatırımların değerinde ve sayısında önemli bir artış gözlenmeye başlanmıştır.

2010 yılı itibari ile **global UDY stoğu** 19,1 trilyon dolar olmuştur. ABD ve Hong Kong (Çin) bir ve ikinci sırayla en fazla UDY stoğuna sahip ülkelerdir. Türkiye ise 182 milyar dolar ile 23. sırada yer almıştır. 2010 yılı itibari ile Türkiye'de UDY stoku GSYİH'nin yüzde 24,5'ini kapsarken, UDY'nin toplam sabit sermaye yatırımlarındaki payı da yüzde 6,5 olarak gerçekleşmiştir.

UDY Akışları Önündeki Risk Faktörleri

Küresel ekonomideki belirsizlik, olası bir yaygın kamusal borç krizi ve gelişmiş ekonomilerin mali ve finansal sektörlerindeki dengesizlikler, yükselen enflasyon ve yükselen bazı ekonomilerdeki aşırı ısınma ibareleri önemli risk faktörleri olarak ortaya çıkmakta ve önümüzdeki dönem Uluslararası Doğrudan Yatırım akışları açısından engelleyici faktörler olarak görünmektedir. Ayrıca UNCTAD 2011 Dünya Yatırım Raporu'nun da işaret ettiği üzere yatırımlar açısından dünyada artan regulasyon ve kısıtlamalar, korumacılık riskini de artırmaktadır.

UNCTAD 2010 Dünya Yatırım Raporu'nun orta vadeye yönelik **UDY beklentileri**, risklerin beklenmeyen bir ekonomik şoka dönüşmemesi durumunda, global UDY akışlarının kriz öncesi seviyelere 2011'de ulaşacağı yönündedir. Dünya ticareti kriz öncesi değerlerine ulaşmış olsa da, global UDY'nin 2007'de ulaşılan 2 trilyon \$'a yakın seviyeye ulaşması ise ancak 2013 yılında mümkün görülmektedir.

UNCTAD Orta Vadeli Global UDY Girişi Beklentileri

- 2011 1,4-1,6 trilyon \$
- 2012 1,7 trilyon \$
- 2013 1,9 trilyon \$ (2007 seviyesi)

ULUSLARARASI ENDEKSLERDE TÜRKİYE

ENDEKS	YILLAR İTİBARI İLE TÜRKİYE'NİN SIRALAMALARI									DEĞİŞİMİN YÖNÜ
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
World Bank İş Yapma Kolaylığı Endeksi	-	-	-	84	91	60	63	60	65	↓
UNCTAD Dünya Yatırım Raporu UDY Girişi Sıralaması	52	37	22	17	25	20	32	27		↑
AT Kearney UDY Güven Endeksi	24	-	13	-	20	-	-	23		↓
WEF Küresel Rekabetçilik Endeksi	65	66	66	58	53	63	61	61		-
IMD Küresel Rekabetçilik Endeksi	48	46	39	43	48	48	47	48	39	↑
Transparency International Yolsuzluk Algılama Endeksi	77	77	65	60	64	58	61	56		↑

Kaynaklar

- Merkez Bankası
Ödemeler Dengesi İstatistikleri
www.tcmb.gov.tr
- Hazine Müsteşarlığı
Uluslararası Doğrudan Yatırımlar Raporu
www.hazine.gov.tr
- UNCTAD
Dünya Yatırım Raporu 2011
www.unctad.org/wir
- Uluslararası Endeksler
  - o World Bank Doing Business – www.doingbusiness.org
  - o UNCTAD – www.unctad.org
  - o AT Kearney – www.atkearney.com
  - o World Economic Forum – www.weforum.org
  - o Institution for Management Development – www.imd.ch
  - o Transparency International – www.transperancy.org

YASED – Uluslararası Yatırımcılar Derneği
www.yased.org.tr

